

MỘT SỐ NỘI DUNG ĐÁNG CHÚ Ý VỀ THÍ ĐIỂM MOBILE MONEY

PHẠM HÀ

Ngày 09/03/2021, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định 316/QĐ-TTg quy định về việc phê duyệt triển khai thí điểm dùng tài khoản viễn thông thanh toán cho các hàng hóa, dịch vụ có giá trị nhỏ (**Quyết định 316**), có hiệu lực kể từ ngày ký. Quyết định này mở đường cho việc triển khai dịch vụ Mobile-Money, phương tiện thanh toán trước đây chưa được pháp luật điều chỉnh và sử dụng tại Việt Nam.

Khái quát về dịch vụ Mobile-Money

Mobile-Money là dịch vụ cung cấp cho người dùng giải pháp thanh toán cho hàng hóa, dịch vụ có giá trị nhỏ thông qua một tài khoản độc lập mở tại doanh nghiệp viễn thông. Theo khoản 1, mục III của Quyết định 316, dịch vụ này bao gồm các nghiệp vụ: nạp tiền, rút tiền từ tài khoản ngân hàng, ví điện tử của khách hàng ra, vào tài khoản Mobile-Money; dùng tiền trong tài khoản Mobile-Money để thanh toán; chuyển tiền giữa các tài khoản Mobile Money trong cùng hệ thống.

Dịch vụ này được kỳ vọng thúc đẩy hoạt động thanh toán không dùng tiền mặt, đặc biệt là tại các khu vực nông thôn, miền núi, vùng sâu, vùng xa, biên giới và

hải đảo. Bởi lẽ, điểm mạnh của phương thức thanh toán Mobile-Money là được cung cấp theo sóng viễn thông nên có khả năng tiếp cận được lượng lớn người dùng. Trong khi đó, hiện nay, việc thanh toán, chuyển tiền trực tuyến có thể được thực hiện thông qua tài khoản ngân hàng, thẻ ghi nợ hoặc ví điện tử (liên kết với tài khoản ngân hàng). Tuy nhiên, người dân ở vùng sâu, vùng xa còn gặp khó khăn trong việc mở tài khoản ngân hàng hay sử dụng ví điện tử. Mobile-Money giải quyết được vấn đề này khi tài khoản Mobile-Money do nhà mạng cung cấp mà không yêu cầu liên kết với một tài khoản ngân hàng. Bằng cách đó, Mobile-Money hỗ trợ khả năng thanh toán, chuyển tiền với giá trị nhỏ cho người dùng không có điều kiện tiếp cận với các dịch vụ tài chính khác.

Theo một báo cáo nghiên cứu về thị trường Mobile Money của Research and Markets, dự kiến quy mô thị trường Mobile-Money thế giới có thể đạt 12 tỷ USD vào năm 2024, với tỷ lệ tăng trưởng hàng năm là 28,7%. Thêm vào đó, việc Mobile-Money phát triển mạnh ở các nước đang và kém phát triển phần nào chứng minh sự phù hợp với Việt Nam, nơi có mạng viễn thông phủ sóng toàn quốc và số lượng thuê bao điện thoại đã vượt quá dân số. Theo thống kê đến tháng 02/2021 của Tổng cục Thống kê, tổng số thuê bao điện thoại di động có phát sinh lưu lượng tại Việt Nam là hơn 125 triệu thuê bao.

Thí điểm dịch vụ Mobile-Money tại Việt Nam

Theo khoản 1, mục II của Quyết định 316, các doanh nghiệp chỉ

được tham gia thí điểm cung cấp dịch vụ Mobile-Money khi có Giấy phép hoạt động trung gian thanh toán ví điện tử và Giấy phép thiết lập mạng viễn thông công cộng di động mặt đất sử dụng băng tần số vô tuyến điện, hoặc là công ty con được Công ty mẹ có Giấy phép thiết lập mạng viễn thông công cộng di động mặt đất sử dụng băng tần số vô tuyến điện cho phép sử dụng hạ tầng, mạng lưới, dữ liệu viễn thông. Theo quy định, các doanh nghiệp tham gia thí điểm cần xây dựng đề án triển khai thí điểm dịch vụ Mobile-Money gửi Ngân hàng Nhà nước Việt Nam xem xét, thẩm định. Hiện nay có 03 doanh nghiệp viễn thông đủ điều kiện thực hiện thí điểm là Viettel, VNPT và Mobifone.

Trong quá trình thí điểm, doanh nghiệp viễn thông phải mở tài khoản đảm bảo khả năng thanh toán tại ngân hàng với số dư tài khoản ít nhất bằng tổng số dư của tất cả các tài khoản Mobile-Money. Tài khoản này cần tách bạch so với các tài khoản hiện có của doanh nghiệp viễn thông và không được sử dụng cho mục đích khác. Bên cạnh đó, doanh nghiệp viễn thông có trách nhiệm đảm bảo tính chính xác đối với thông tin định danh khách hàng của mình và phải xây dựng cơ chế phòng, chống rửa tiền, tài trợ khủng bố theo quy định hiện hành của pháp luật. Khi phát hiện có dấu hiệu phạm tội, có hành vi vi phạm pháp luật, các giao dịch bất thường, đáng ngờ, các tài khoản Mobile-Money có thể bị tạm khóa/đóng băng. Ngoài ra, doanh nghiệp cần đáp ứng được các yêu cầu khác liên quan đến hạ tầng công nghệ, chất lượng nhân sự nhằm bảo đảm quyền lợi chủ tài khoản Mobile-Money cũng như bảo vệ lợi ích công cộng. Trên

thực tế, các doanh nghiệp viễn thông đã triển khai xây dựng hệ thống, quy trình từ khi kế hoạch thí điểm được Thủ tướng Chính phủ chuẩn bị để người dùng có thể sớm được tiếp cận với Mobile-Money trong thời gian tới.

Về phía khách hàng, chỉ có các thuê bao di động đã được định danh, xác thực theo quy định và có thời gian kích hoạt, sử dụng liên tục trong 03 tháng liền kề mới được đăng ký mở và sử dụng dịch vụ Mobile-Money. Mỗi khách hàng chỉ được mở một tài khoản Mobile-Money tại mỗi doanh nghiệp viễn thông sau khi cung cấp Chứng minh nhân dân, Căn cước công dân hoặc Hộ chiếu trùng với thông tin đăng ký thuê bao di động. Tài khoản Mobile-Money sẽ

được mở độc lập so với các tài khoản khác, như tài khoản thuê bao di động hay ví điện tử. Khi sử dụng dịch vụ, chủ tài khoản sẽ không được hưởng các khoản lãi phát sinh trên số dư của mình.

Về địa điểm chấp nhận thanh toán, Quyết định 316 không hạn chế loại hàng hóa, dịch vụ mà khách hàng có thể mua thông qua Mobile-Money nhưng giới hạn tổng giá trị rút tiền, chuyển tiền, thanh toán không vượt quá 10 triệu đồng/tháng. Doanh nghiệp viễn thông cần ký kết hợp đồng với các đơn vị chấp nhận thanh toán để khách hàng của mình được thanh toán tại các đơn vị này. Thời hạn thí điểm chỉ kéo dài 02 năm đòi hỏi các doanh nghiệp viễn thông phải tích cực ký kết hợp đồng với các bên cung cấp hàng hóa, dịch vụ nhằm tạo môi trường thanh toán cho chủ tài khoản Mobile-Money.

Tóm lại, sự phát triển của Mobile-Money được cho là phù hợp với thị trường Việt Nam, có ý nghĩa thúc đẩy hoạt động thanh toán không dùng tiền mặt và đưa các dịch vụ tài chính thiết yếu phục vụ người dân tại nơi dịch vụ ngân hàng, Internet khó tiếp cận. Kết quả thực hiện Quyết định 316 sẽ là cơ sở để Chính phủ cân nhắc sự cần thiết của việc xây dựng, ban hành các quy định pháp luật chính thức cho hoạt động cung ứng dịch vụ Mobile-Money tại Việt Nam.

